

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību funkcijas un administratīvi teritoriālās reformas kritēriji

vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs

Juris Pūce

12.04.2019. | Gulbene

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību funkcionalitāte

- Normatīvie akti nosaka funkcionāli spēcīgu vietējo pašvaldību darbību, tai skaitā tās darbojas arī privāttiesību jomā
- Autonomo funkciju izpildē vien pašvaldību darbība ir reglamentēta ap 100 likumos un vairāk nekā 200 MK noteikumos

Nodrošinot subsidiaritātes principa ievērošanu, teritoriālās reformas rezultātā ir potenciāls turpināt decentralizāciju uz pašvaldībām

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību darbības jomas

VARAM ir apzinājusi **111** uzdevumus pašvaldībām,
kas saistīti ar šādām nozaru pamatjomām:

Izglītība un
kultūra

Veselība un
labklājība

Ekonomika un
būvniecība

Satiksmes

Finanses

Tieslietas un
iekšlietas

Vēlēšanu
nodrošināšana

Lauksaimniecība,
vides aizsardzība un
IT

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas administratīvi teritoriālais iedalījums rajonos

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Rajonu pašvaldību funkcijas, kas kopš 1994. gada pakāpeniski tika nodotas vietējām pašvaldībām

- 1) Koordinēt un konsultēt vietējās pašvaldības,
- 2) Kopīgās sociāli ekonomiskās, kultūras un izglītības veicināšanas funkcijas,
- 3) Sabiedriskā transporta pakalpojumi,
- 4) Veselības aprūpe, medicīnas iestādes,
- 5) Bāreņi un bez apgādības palikušie bērni, īpašas audzināšanas iestādes,
- 6) Veco ļaužu pansionāti un bezpajumtnieku patversmes,
- 7) Sadzīves un industriālo atkritumu glabāšana vai pārstrāde,
- 8) Rajona bibliotēkas, muzeji, kultūras iestādes,
- 9) Rajona nozīmes kultūras pieminekļi un īpaši aizsargājamie dabas objekti,
- 10) Civilās aizsardzības sistēmas darbība,
- 11) Vēlēšanu organizēšana.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Funkcionālā pārdale 2009. gadā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Administratīvo teritoriju izveides kritēriji 2019. gadā

teritorija ir **ģeogrāfiski vienota**

teritorijā ir **reģionālās vai nacionālās nozīmes attīstības centrs**, izņemot Pierīgu

pašvaldība **patstāvīgi nodrošina likumā noteikto autonomo funkciju izpildi**

ilgtspējīga teritorijas ekonomiskā attīstība un investīciju spēja

vismaz viena perspektīva vidusskola

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Reģionālās vai nacionālās nozīmes attīstības centrs (21+9)

Attīstības centri ir noteikti Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030

Stratēģija nosaka: pilsētām jāklūst par katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku

Saistot pilsētas ar lauku teritorijām vienā pašvaldībā, iespējams izveidot racionālu un efektīvu:

- izglītības, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu iestāžu tīklu,
- sabiedriskā transporta un ceļu tīklu,
- komunālās saimniecības tīklu

*Dānija un Īrija stingri īstenoja pieeju
sasaistīt pilsētas ar lauku teritorijām
vienotā pašvaldībā*

*Dānijā ekspertu rekomendētais
minimālais iedzīvotāju skaits
pašvaldībā - 30 000*

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Patstāvīgi nodrošina likumā noteikto autonomo funkciju izpildi

Iedzīvotājiem jābūt pārliecinātiem par savas pašvaldības darbietespēju!

- Funkcijas nodošana izpildei citai pašvaldībai – **55** gadījumi*
- Nākotnē funkcionālā sadarbība būtu pieļaujama tikai likumos noteiktos gadījumos
- Ierobežojumi neattiektos uz kopīgu kapitālsabiedrību un iestāžu izveidošanu (tikai 11 kopīgas pašvaldību iestādes valstī*)
- Nodrošināt sasaisti ar likumiem, kas nosaka – publiska persona var citai publiska personai deleģēt tikai no funkcijas izrietošu uzdevumu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ilgspējīga teritorijas ekonomiskā attīstība un investīciju spēja

- Lai to nodrošinātu, ir jābūt finanšu kapacitātei
- Apvienojot budžetus, virkne pašvaldību varēs veikt nozīmīgus ieguldījumus
- Lielākas teritorijas – vairāk resursu un iespēju sinerģijai attīstībā
- Uzlabosies iespēja veidot augsti profesionālas struktūrvienības attīstībai
- Administratīvi, tātad arī finanšu ziņā sasaistīts faktiskais attīstības centrs ar tā ietekmes areālu (dzīvesvietas – darbavietas – pakalpojumi)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vismaz viena perspektīva vidusskola

Izglītība – lielākā pašvaldību izdevumu kategorija

Ekspertu vērtējumā
vidusskolas posmā jābūt
vismaz 150 skolēniem vai
vismaz 75, ja 25 km rādiusā
nav citas vsk.

Jāveicina iespējas iedzīvotājiem
saņemt konkurētspējīgu
izglītības pakalpojumu savā
pašvaldībā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Sabiedriskai apspriešanai izvirzāmais administratīvi teritoriālā iedalījuma modelis

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!